

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Staré pověsti české

Pracovní listy pro 4. ročník

Autor: Mgr. Andrea Starečková

Registrační číslo projektu	CZ.1.07/1.4.00/21.0867
Název projektu	Zlepšení podmínek výuky Základní školy Strahovice
Název příjemce podpory	Základní škola a Mateřská škola Strahovice

2012

Pracovní list č. 1 – Čtení EU – 2. ročník
Člověk a jeho svět

Staré pověsti české – O praotci Čechovi

autor: Jana Eislerová

ilustrátor: Antonín Šplíchal

nakladatelství: Fragment, Praha 2010

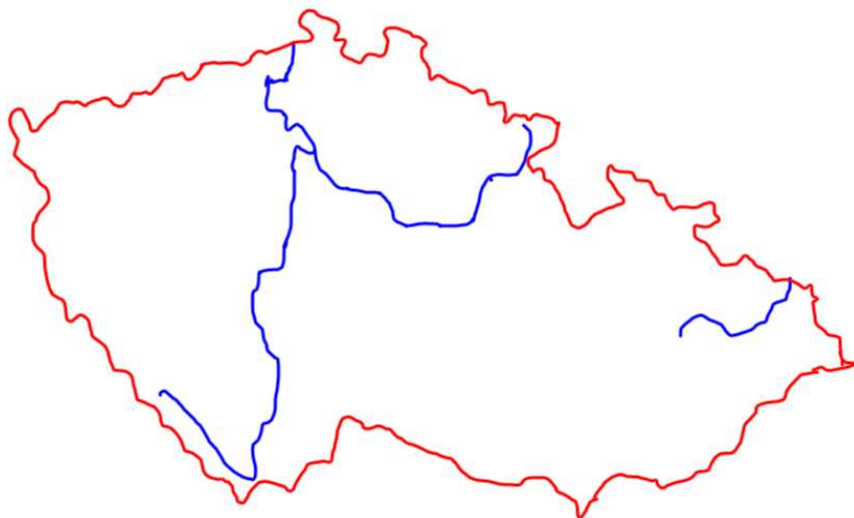
1. Obtížná slova

horskými, rozkládala, Charvatská, dohadováním,
ozbrojení, rozdělávali, zastrašili, připravovali,
procházeli, porozhlédnu, s množstvím, s průzračnými,

2. Vybarvi různými barvami pouze ta políčka s řekami,
které překonali Čech a Lech se svými družinami.

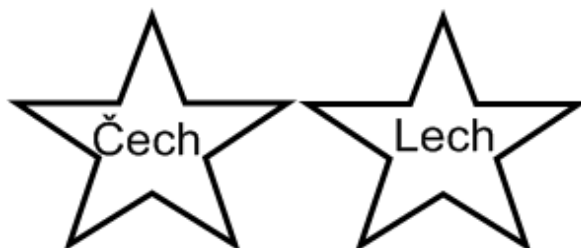
3. Vyznačte řeky na mapě různými barvami a popište je.

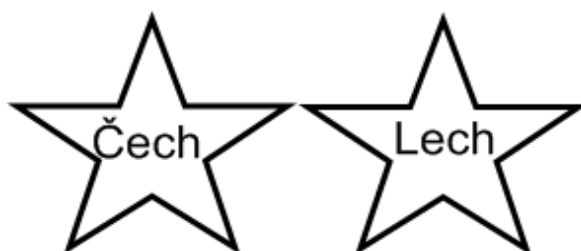
4. Jak se jmenuje hora, na kterou vystoupil praotec Čech?

--	--	--

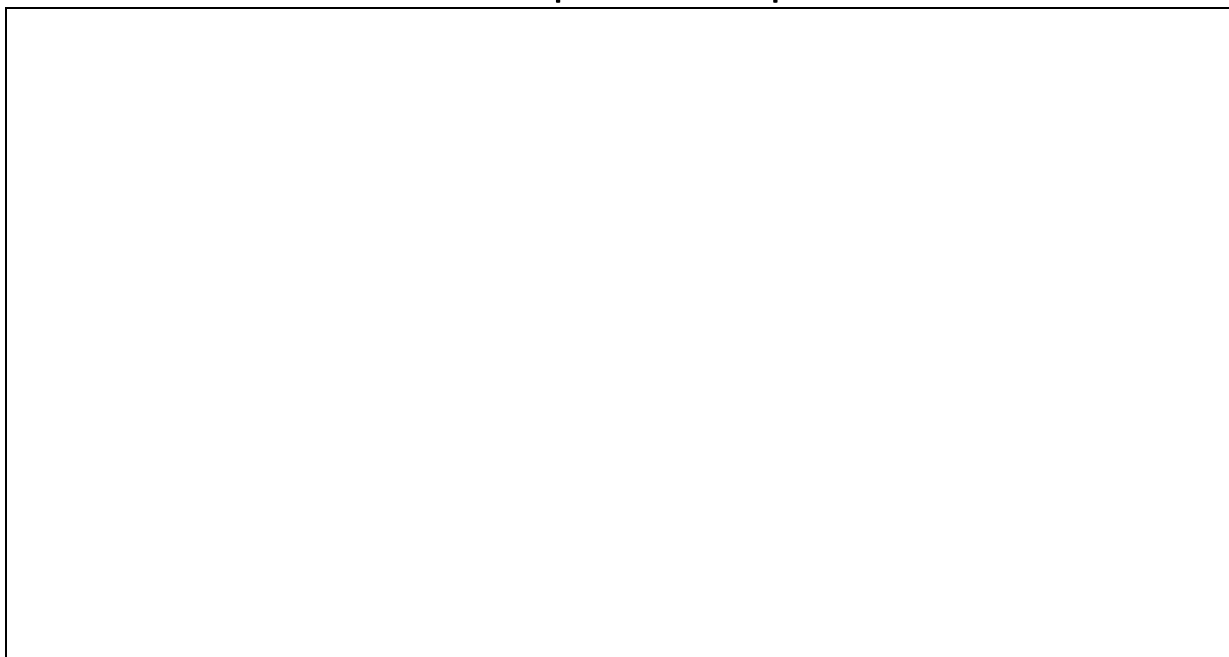
5. Po kterém z bratrů pojmenovali novou zemi? Vybarvi správnou hvězdičku se jménem.

6. Který z bratrů vzal svůj lid a odešel hledat vlastní zemi?

7. Nakreslete obrázek k pověsti O praotci Čechovi?

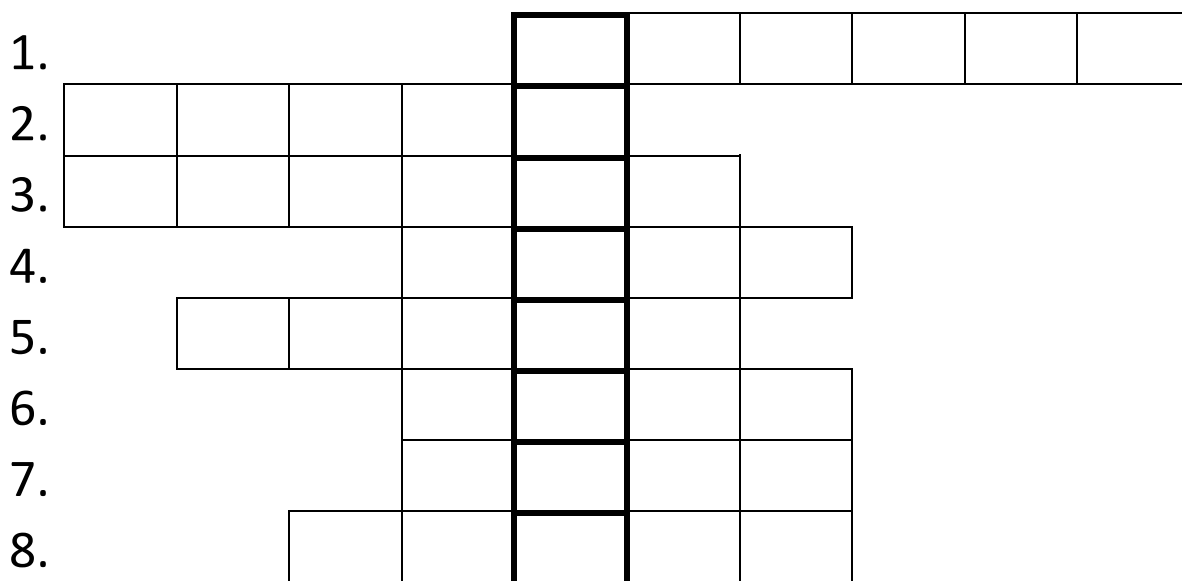
Pracovní list č. 2 – Čtení EU – 2. ročník
Člověk a jeho svět

Staré pověsti české – Krok a jeho dcery

1. Obtížná slova

ctihodný, spravedlivý, zármutku, výborného, moudrostí, na rozmyšlenou, bohatstvím, spravedlivě, v Budči, Sudivoj, Radslav, rozhněvané, nepřekvapilo, budoucnost, na Vyšehradě, vyšehradské, přítomnými,

2. Vylušti křížovku.

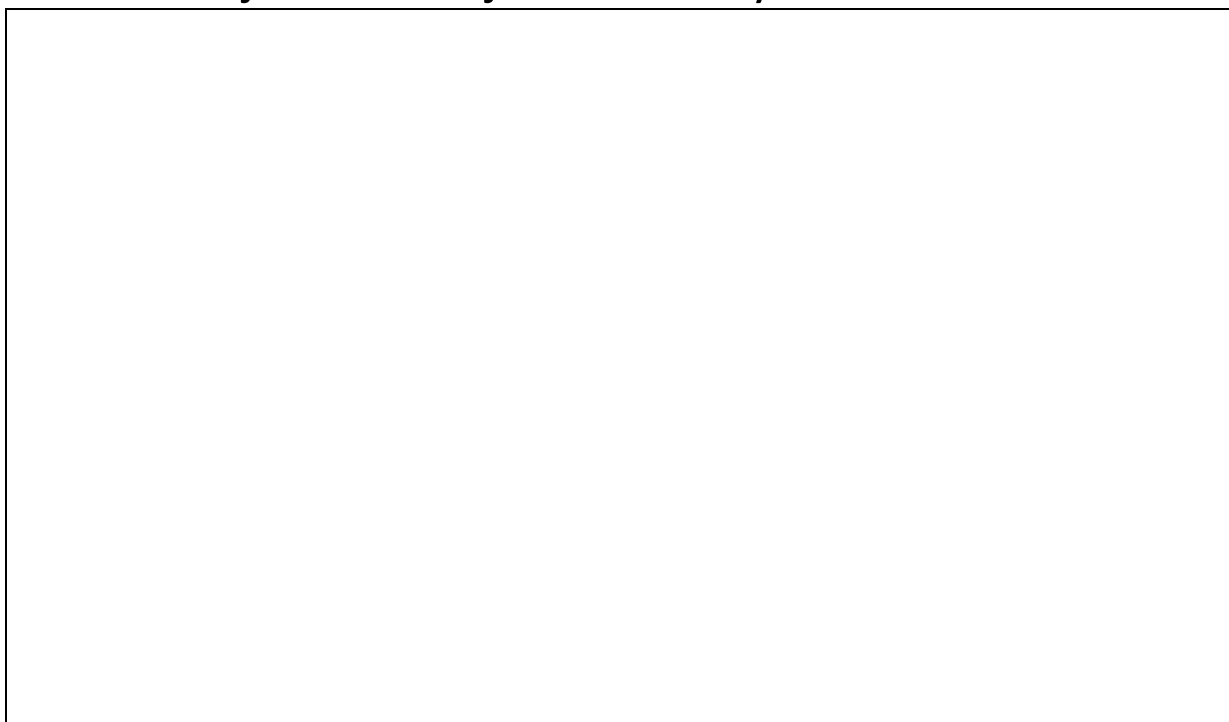

1. Co uměla kněžna Libuše?
2. Vojvoda Krok měl tři ...
3. Po Krově smrti byla za kněžnu zvolena ...
4. Krokova dcera, která učila lid zbožnosti, se jmenovala ...

5. Libuše věštila slávu velikému městu, před jehož krásou a velikostí se všichni skloní. Je to město ...
6. Jak se jmenoval vojvoda, který usedl na stolec po praotci Čechovi?
7. Krokova dcera, která zná tajemnou sílu bylin a koření, se jmenuje ...
8. Kde nechal vojvoda Krok zřídit pro své dcery školu? V

TAJENKA: Místo, kde byla Libuše zvolena kněžnou, se jmenuje _____ .

3. Vyprávěj pověst o založení města Prahy.
4. Rozdělte si role a pověst zdramatizujte.
5. Namalujte Kroka a jeho tři dcery.

Pracovní list č. 3 – Čtení EU – 2. ročník
Člověk a jeho svět

Staré pověsti české – Libuše a Přemysl

1. Obtížná slova

obviňoval, nespravedlivá, po přítomných, rozhořčení,
z Přemyslovy, předpověděla, Libušiným, poobědvejte,
nepovyšovali, zakladatelem, nedostatek, na bělouši

2. Doplně do vět vynechaná slova. Potom si vzpomeň,
kdo tyto věty řekl.

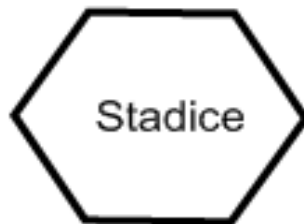
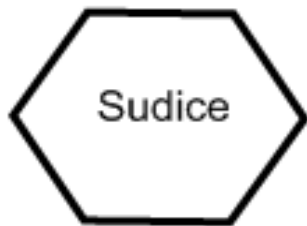
„Není nikde takový kmen, kde by muži museli
poslouchat _____.“
„Žena má dlouhé vlasy, ale _____ rozum.“
„Běda nám, mužům, kterým žena _____.“

3. Vybarvi správný tvar.

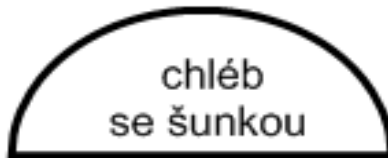
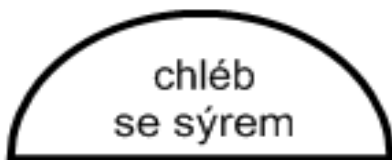
a) O co se přeli dva sousedé?

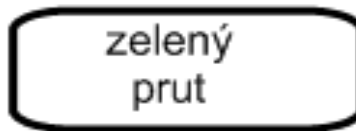
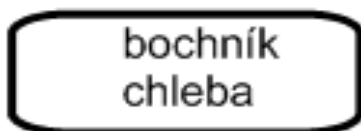
b) Jak se jmenuje osada, ve které Přemysl orál pole?

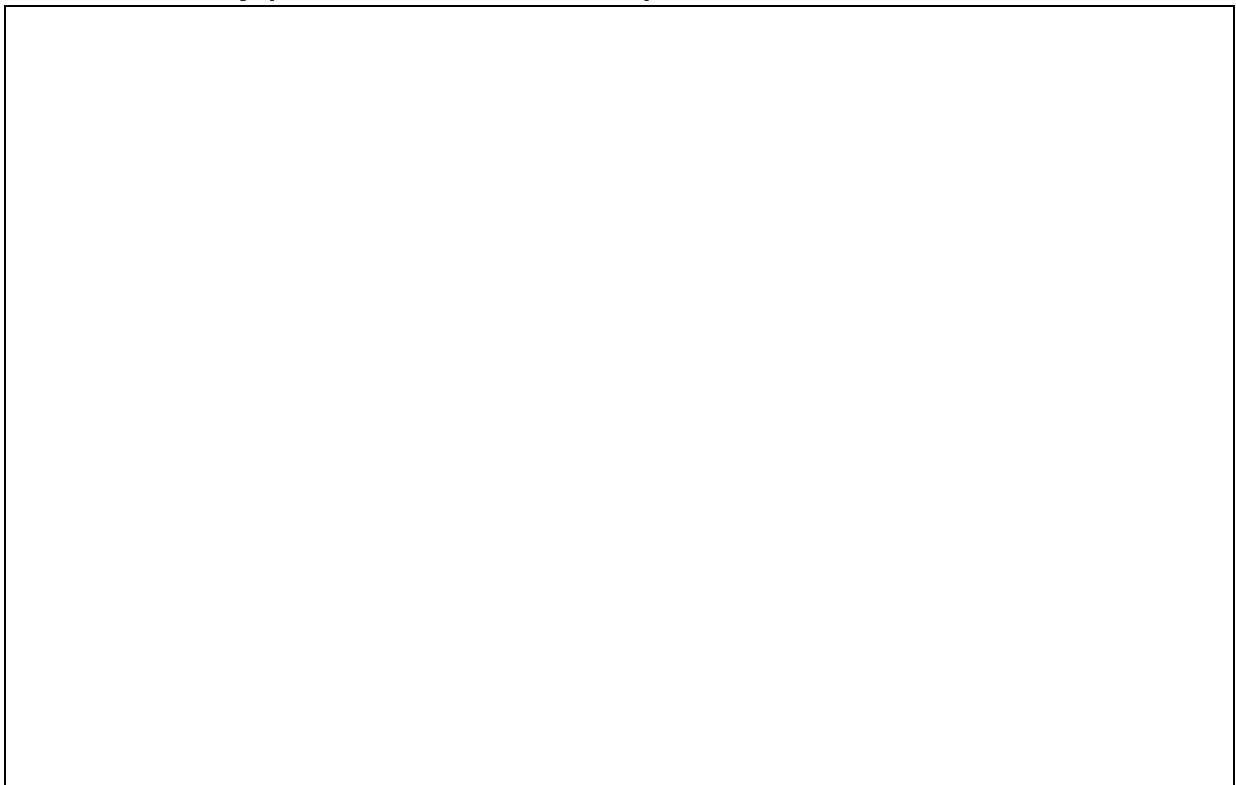
c) Co Přemysl nabídl poslům k obědu?

d) Co si přibalil s sebou Přemysl do mošny, aby jeho potomci věděli, z jakého rodu pocházejí, a nikdy se nepovyšovali nad prostý lid?

4. Namaluj poselstvo a Přemysla.

Pracovní list č. 4 – Čtení EU – 2. ročník
Člověk a jeho svět

Staré pověsti české – Silák Bivoj

1. Obtížná slova

starosti, svěřila, obrovský, pcestnému, neuvěřitelné,
zčervenaly, uspořádáme, nebezpečné, několikrát,
na Vyšehradě, rozhrnulo, rozzuřenému, stříbrným

2. Vybarvi obrázek:

Použitý obrázek z knihy: Jana Eislerová: Staré pověsti české, Ilustrace: Antonín Šplíchal, nakladatelství Fragment 2009

3. Doplň do textu chybějící slova. Pomoc hledej v nápovědě.

Jednou se procházela kněžna Libuše se svou sestrou _____. Libuše si stěžovala, že lidu škodí nebezpečné zvíře - _____. Tu najednou obě uslyšely vzrušené _____ a hned se šly podívat, co se děje. Uviděly mladíka, jak nese na zádech toho _____. Silák se jmenoval _____. Libuše uspořádala na jeho počest _____ a Kazi ho obdarovala pásem se stříbrným _____. Bivoj požádal kněžnu Libuši o _____ její sestry Kazi. Pak se konala slavná _____ a Kazi s Bivojem spolu žili šťastně dlouhá léta.

Nápověda: Bivoj, Kazi, ruku, svatba, hostinu, divočáka, divoký kanec, hlasy, kováním,

4. Namaluj svatbu.

Staré pověsti české – Dívčí válka

1. Obtížná slova

hloupější, rozprášíme, vítězstvím, připravovat, zvítězíme, nejstatečněji, na shromáždění, nejkrásnější, nešťastnou, loveckým, bezbranná, zatroubila, vzpamatovali, důvěřivost, Ctiradova, rozhněvala, bojovníkům, Přemyslovo, rozutekly

2. Odpověz na otázky:

a) Co se stalo po smrti kněžny Libuše?(odpověz ústně)

b) Která z dívek z Libušiny družiny se stala vůdkyní žen?

c) Jak se jmenoval hrad, který si dívky samy postavily?

d) Na co se dívky pečlivě připravovaly?

e) Proti komu chtěly ženy bojovat?

f) Kdo zvítězil v první bitvě?

g) Kdo si vedl v boji nejstatečněji ze všech mužů?

h) Která žena ze všech nejkrásnější přelstila Ctirada?

i) Jak se podařilo Šárce přelstít Ctirada? (odpověz ústně)

j) Co se stalo, když Šárka zatroubila na lovecký roh?

k) Jak dopadl poslední boj mezi muži a ženami?

l) Co se stalo s Vlastou a s ostatními dívkami?

3. Vypravuj pověst svými slovy.

4. Namaluj obrázky

<u>Dívčí válka</u>	<u>Šárka a Ctirad</u>

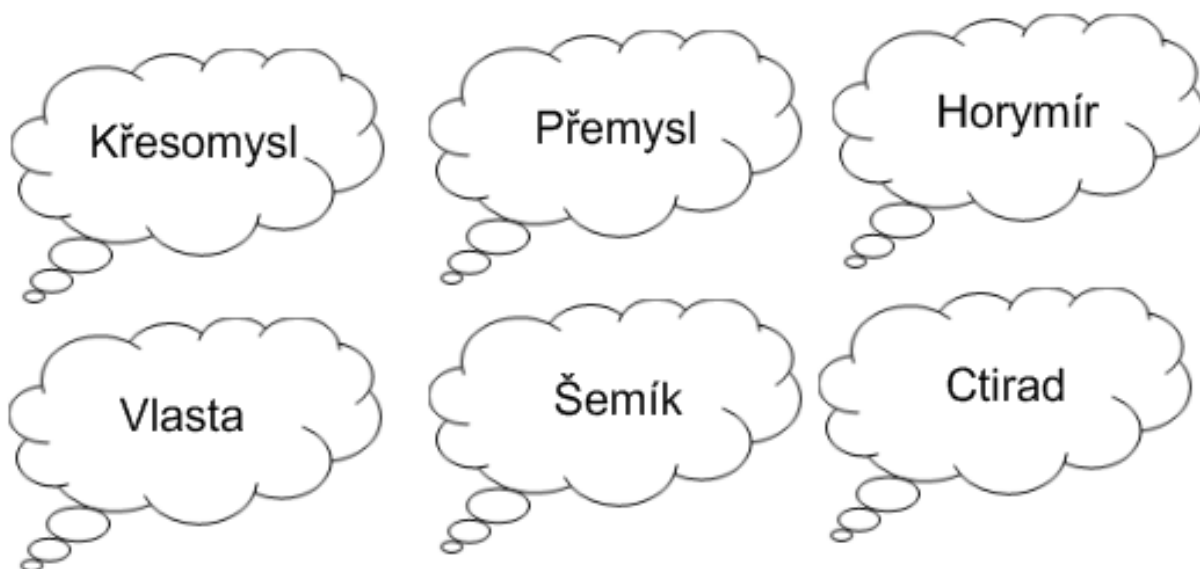
Pracovní list č. 6 – Čtení EU – 2. ročník
Člověk a jeho svět

Staré pověsti české – O Horymírovi

1. Obtížná slova

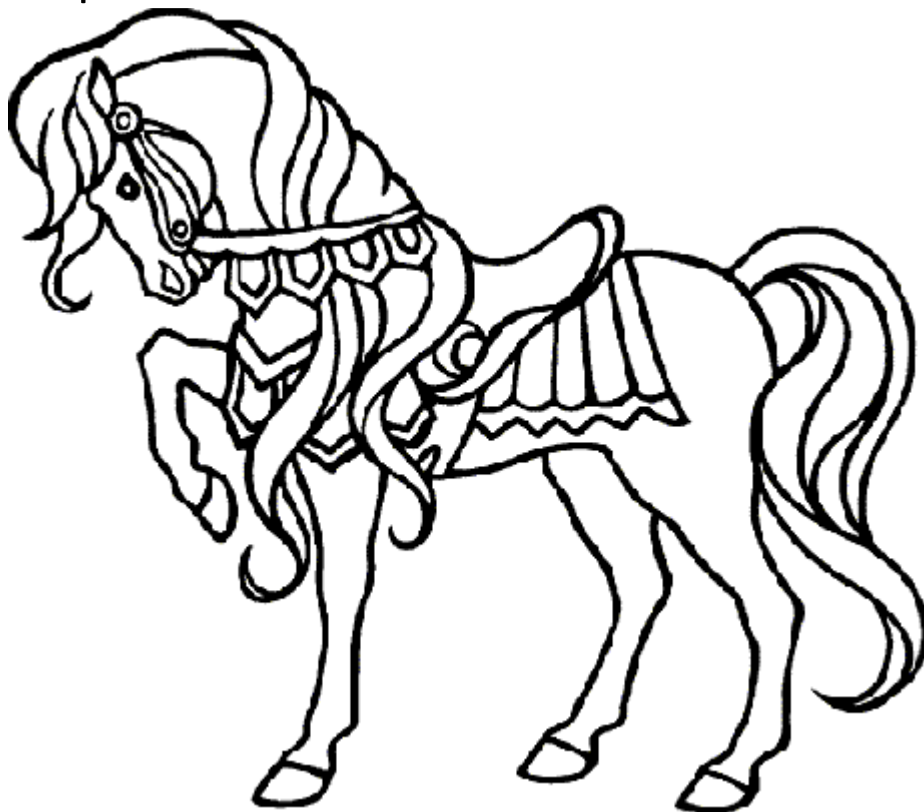
drahocenných, Křesomysl, stříbrná horečka, kovkopové, znepokojení, Horymír z Neumětel, před nebezpečím, zbytečné, obdělávání, pokladnice, rozzuření, Šemíkovi, pronásledovatelům, na Vyšehradě, přimlouvali, shromáždili, odsouzený, přesvědčení, k Neumětelům

2. Vybarvi pouze ty obláčky, ve kterých jsou ukrytá jména spjatá s pověstí O Horymírovi.

3. Vysvětli, kdo to byli „kovkopové“ a co dělali.

4. Šemík byl věrný Horymířův bílý kůň. Vybarvi si svého Šemíka podle vlastní fantazie.

zdroj: <http://www.omalovankove.estranky.cz/fotoalbum/kone/kone/kun.html>

5. Proč zapálil Horymír horníkům jejich chatrče?

6. Jaké vyslovil Horymír své poslední přání před smrtí?

7. Co se stalo s Horymířem?

8. Jak to dopadlo se Šemíkem?

Pracovní list č. 7 – Čtení EU – 2. ročník
Člověk a jeho svět

Staré pověsti české – Oldřich a Božena

1. Obtížná slova

Oldřich, dlouholetému, nepřátelství, Vršovců, německého, panovníka, Boleslava Chrabrého, vzdorovat, oblíbenou, k Postoloprťům, doprovázeli, pronásledovali, přichystejte, odpoledni, odpočinku, krasavice, neurozenou, rozhodnutí, zablýskaly, cizozemce, vystrojeného, Břetislava.

2. Najdi v textu odpověď na otázku a zapiš:

a) Kterého polského panovníka Oldřich vyhnal, protože chtěl Čechy připojit k Polsku?

--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--

b) Která činnost byla oblíbenou zábavou knížete Oldřicha?

--	--	--

c) Jak se jmenovala pradelna, která se knížeti Oldřichovi líbila?

--	--	--	--	--	--

3. Vyber správnou odpověď a vybarvi žlutou pastelkou.

a) Božena byla:

- obyčejná selka.
- knížecího rodu.

b) Božena byla:

- česká venkovanka.
- německá kněžna.

c) Božena byla:

- krásná a pyšná.
- krásná a dobrotivá.

4. Odpověz ústně.

a) Proč si Oldřich chtěl vzít za ženu raději českou venkovanku než německou kněžnu?

b) Jak vysvětlil vladykům, že si může vzít za ženu dívku selského původu?

5. Najdi jméno a řekni, kdo to byl.

B L E T A V Ř I S

6. Namaluj Oldřicha a Boženu.

Pracovní list č. 8 – Čtení EU – 2. ročník
Člověk a jeho svět

Staré pověsti české – Břetislav a Jitka

1. Obtížná slova

Odmalička, příjemnou, vypravovali, statečnosti, rytířským, předstoupil, překrásnou, představuješ, rozšířila, z nápadníků, do kláštera, ve Svinibrodu, do Německa, za manželku, nejkrásnější, nebezpečný, shromáždil, ke svinibrodskému, prozkoumat, Břetislava, na připraveného, s klášterními, pronásledovat.

2. Přiřaď:

Oldřich a Božena		Břetislav a Jitka	
selský rod	lov	Polsko	pradlena
Německo	Ola Bílý	únos	klášter

3. Rozdělte si role a zdramatizujte pověst o Břetislavovi a Jitce.

4. Vybarvi obrázek.

Zdroj:

<http://www.ceskatelevize.cz/porady/10177109865-dejiny-udatneho-ceskeho-naroda/208552116230019-bretislav-a-jitka/>

5. Rozstříhej kartičky a zahraj si domino.

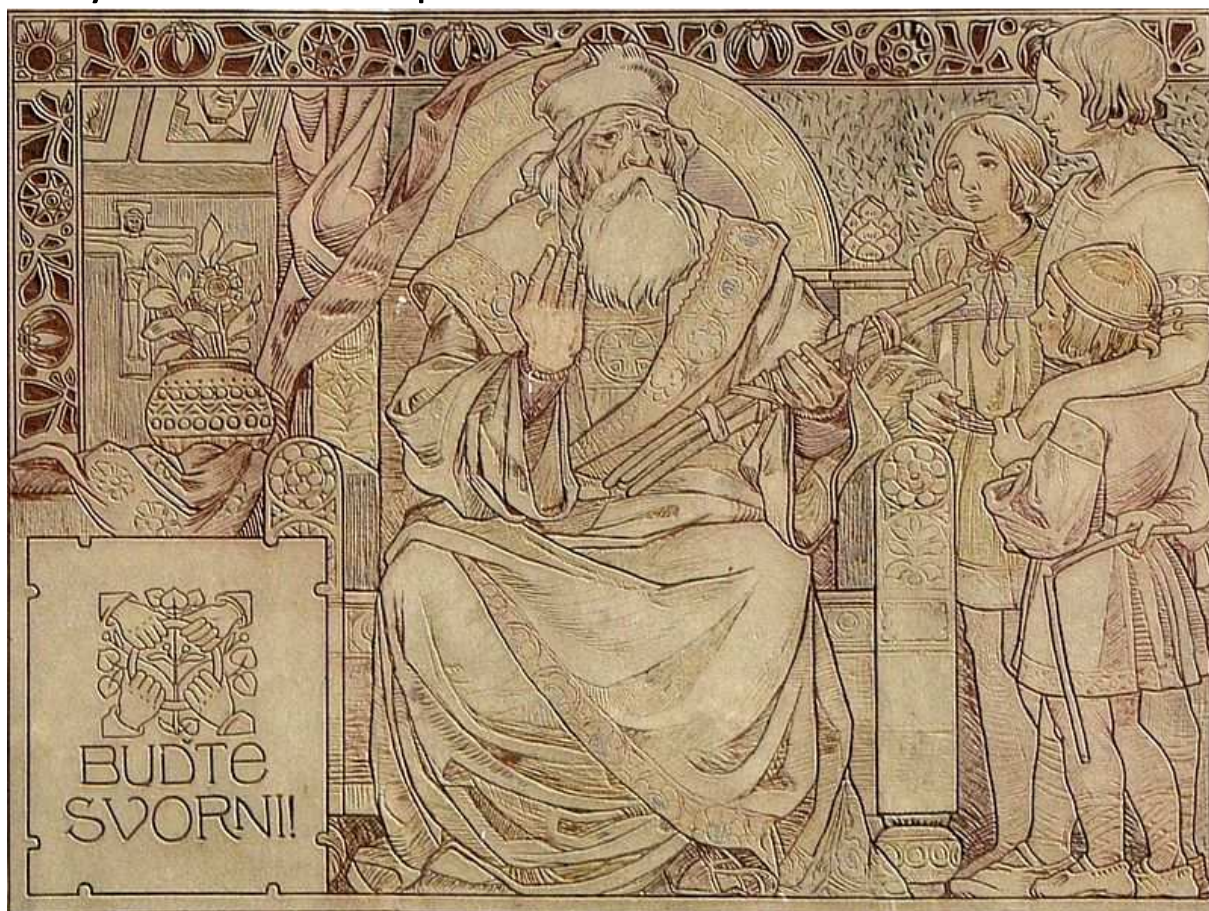
Kazi	Šemík	Oldřich
Božena	Libuše	Břetislav
Ctírad	Jitka	Přemysl
Bivoj	Horymír	Šárka

Staré pověsti české – Svatopluk a jeho synové

1. Obtížná slova

Moravský, Svatopluk, Velehradu, Bořivoj, rozšířila, křesťanská, zvláštnímu, dohromady, spletené, rozpleťte, převezmete, přivlastnili, nepřátelství, Rastislava, Metoděje, poustevníci, velkomoravská.

2. Vybarvi obrázek podle své vlastní fantazie.

Kníže [Svatopluk I.](#) podle legendy se třemi svázanými pruty a jeho tři synové. Sgrafito je z let 1900-1901 na prostějovském zámku. Author of the sgraffito: probably Jano Köhler (1873-1941). Author of the photo: [Michal Maňas](#)

Zdroj: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Svatopluk_I.jpg

3. Doplně do textu chybějící slova. Pomoc hledej v nápořádě.

„Jděte k řece, kde rostou vrby a uřízněte každý z vás dlouhý vrbový _____.“ Svatopluk pruty vzal a _____ je dohromady do jednoho svazku. „Teď se jeden po druhém pokuste spletené pruty _____.“ Dřevo bylo _____, ani jeden z prutů se _____. „Teď svazek rozpleťte a zkuste zlomit každý prut zvlášť.“ To bylo _____. „Budete-li jeden druhému _____, budete se podobat spojeným _____, které nikdo _____ zlomit. Když zapomenete, že jste rodní _____, bratr bratru nepomůže v _____, každý nepřítel vás snadno _____.“

Nápověda: přemůže, bratři, prutům, snadné, pevné, spletl, prut, zlomit, nezlomil, pomáhat, nedokáže, nouzi

4. Jak vládli Svatoplukovi synové po jeho smrti na Velké Moravě? Splnili slib, který dali svému otci?

Pracovní list č. 10 – Čtení EU – 2. ročník
Člověk a jeho svět

Staré pověsti české – O Bruncvíkovi

1. Obtížná slova

Bruncvík, spravedlivě, hrdinské, pod jantarovou, z ostrova, s devítihlavou, doprovázel, Olibrius, vysvobodíš, Bazilišek, s princeznou, vzpomínal, do sklepení, překvapení, přítomným, hospodského, připomínku, vytrval, v červeném, nepřijímal, sloužících

2. Označ čísla správné pořadí vět tak, aby příběh dával smysl.

Bruncvík neváhal a s taseným mečem se vrhl lvu na pomoc, saň spolu porazili.

Kníže Bruncvík se vydal s družinou do světa, aby tam proslavil svou zemi.

Bruncvík spatřil velkého lva, jak zápasí s devítihlavou saní.

Od té doby lev věrně doprovázel Bruncvíka na cestách, chránil ho a lovil zvěř.

Doma ho všichni vítali a věrný lev vytrval u Bruncvíka až do jeho smrti.

Na jeho hradě našel zázračný meč a byl zachráněn.

Prosil podivného krále Olibria, aby mu pomohl dostat se domů.

Bruncvíkovi se zastesklo po rodné zemi.

3. Vysvětli, proč má dodnes naše země ve znaku bílého lva v červeném poli. Pokus se znak nakreslit.

4. Co stačilo vyslovit, aby kouzelný meč uťal hlavu?

5. Podle čeho kněžna poznala, že se její muž – kníže Bruncvík vrátil domů?

6. Co dělali lidé, když v ulicích spatřili lva?

7. Co se stalo se lvem, když kníže Bruncvík zemřel?

Pracovní list č. 11 – Čtení EU – 2. ročník
Člověk a jeho svět

Staré pověsti české – O Karlu IV.

1. Obtížná slova

císařské, zkrášlit, arcibiskupem, hvězdopravci, předpovídají, království, přemýšlel, moudrosti, vzdělanosti, pražskou, univerzitu, shromažďovali, petřínského, rozsáhlých, Karlovy Vary, Berounky, Karlštejn, korunovační klenoty, svatováclavská koruna, z burgundského,

2. Vybarvi pouze ty lístečky, které souvisí s Karlem IV.

3. Jak se dodnes říká Karlu IV.?

4. Proč se říkalo kamenné zdi, která se stala součástí pražského opevnění, „hladová zed“? (Odpověz ústně)

5. Přes kterou řeku nechal Karel IV. postavit kamenný most? _____

6. Proč nechal Karel IV. postavit kamenný most?

7. Jak se tento most dnes nazývá?

8. Které město si Karel IV. vybral za své sídelní město?

9. Karel IV. nechal vybudovat nedobytný hrad Karlštejn. Co tam mělo být bezpečně uloženo?

10. Zahraj si hru: Jsi Karel IV., namaluj hrad, který bys nechal(-a) postavit.

Pracovní list č. 12 – Čtení EU – 2. ročník
Člověk a jeho svět

Staré pověsti české – Karlův most

1. Obtížná slova

Velvařští, k Bradáčovým, tehdejšího, Juditina, hromadily, zřítily, vltavské, Vladislava II., Karel IV., významného, Parlěře, vzdorovat, nejničivějším, množství, roztloukali, z Unhošti, divotvorný, Bruncvíkova, rozkopne, pozdvihne.

2. Základní kámen kamenného mostu položil sám král Karel IV. podle výpočtu astronomů dne 9. 7. roku 1357 v 5 hodin a 31 minut. Pokus se sestavit magické číslo z těchto údajů tak, aby se dalo číst stejně zepředu i zezadu.

--	--	--	--	--	--	--	--	--

3. Namaluj, co všechno přidávali zedníci do malty, aby byl most pevnější.

--

4. Co k sobě patří? Vybarvi stejnou barvou. K číslu pak do tabulky přiřiš správné písmeno. Jaká bude tajenka?

1.	Bradáčovy vousy	Vejce natvrdo	R
2.	Judita	Mléko a syrečky	M
3.	Velvary	Pod 4. mostním obloukem	L
4.	Vodník	Hora Blaník	S
5.	Socha Bruncvíka	Poslední modlitba zločinců	V
6.	Dřevěný kříž	Vladislav II.	A
7.	Lidé z Unhošti	Mír a pokoj v české zemi	O
8.	Svatý Václav	Lev	Ů
9.	Vojsko rytířů	Nepřátelům hlavy dolů!	T
10.	Divotvorný meč	Povodeň	K

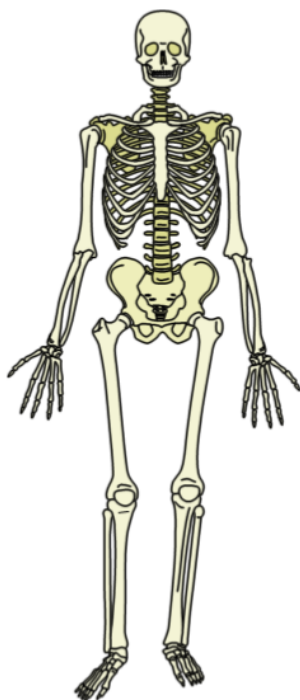
[illegible]

Staré pověsti české – Staroměstský orloj

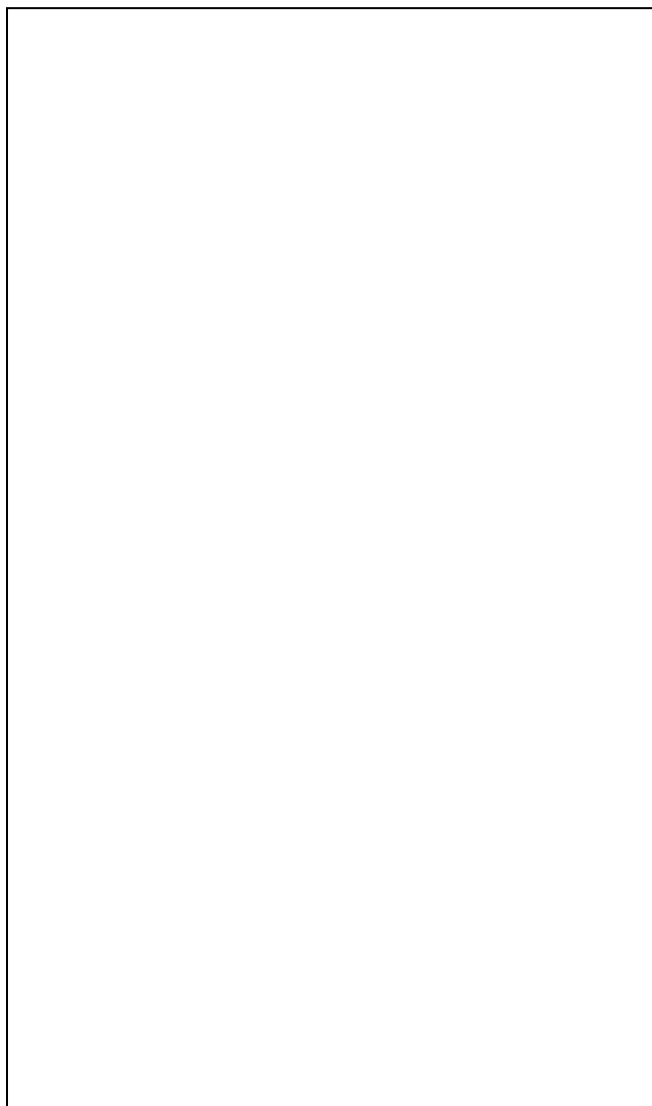
1. Obtížná slova

podivuhodné, neobyčejná, staroměstští, dvanáctou, univerzitní, nespátřili, ve své pracovně, zakuklenci, rozžhavl, v planoucím, vzpamatoval, z pochůzky, mechanismus, k hodinovému, zapraskalo, zachrastilo,

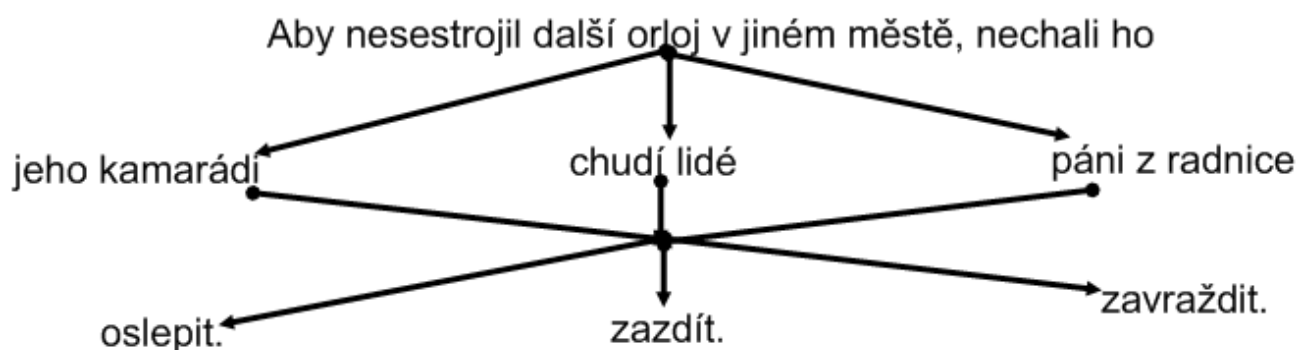
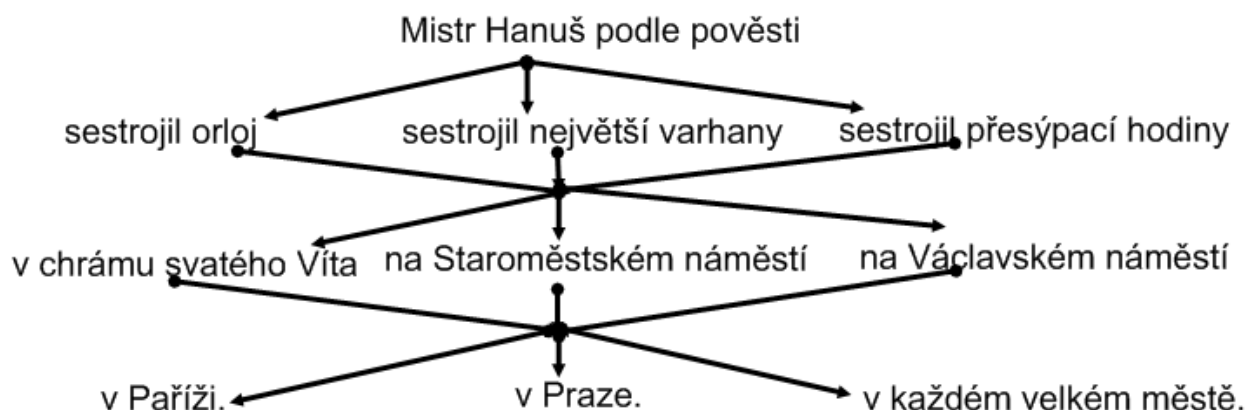
2. Přimaluj kostlivci přesýpací hodiny. Co znamenají?

3. Namaluj orloj.

4. Najdi správnou cestu a vyznač pastelkou.

5. Přiřaď postavám na orloji jejich vlastnost.

Marnivec
Lakomec
Turek

zlý
pýcha a hloupost
lakomý

Staré pověsti české – Golem

1. Obtížná slova

špinavější, pronásledování, náboženství, bohatství, shromažďovali, k modlitbám, Jedhuda Löw ben Becalel, na Pražský hrad, služebníci, doprostřed, přihlížející, neprovinili, spravedlivý, královského, vymodelujeme, pergamenu, do synagogy, rozzuřil, hromádka

2. Odpovídej na otázky.

a) Proč byli Židé často pronásledováni?

b) Posvátný den Židů? _____

c) Kdo je to rabín? _____

d) Co je to šabat? _____

e) Jak se jmenoval „veliký rabi“?

f) Co je to synagoga? _____

g) Který císař nařídil, že Židé mají být z Prahy
vystěhováni? _____

h) Jak se jmenoval umělý člověk z hlíny?

ch) Jak rabi Löw Golema oživoval?

i) Co je to šém?

j) Proč rabi vytvořil umělého člověka?

j) Co se stalo, když jednou rabi zapomněl Golemovi šém vyndat?

k) Co se časem stalo s Golemem?

3. Namaluj Golema.

**Staré pověsti české – Jak propast Macocha dostala své
jméno**

1. Obtížná slova

hospodář, v sousedství, na Martínkovy, vzdorovitý,
ze zoufalství, ke kořenářce, čarodějnice,
o kořenářčiných, bratříčka, nejzralejší, uklidňovala,
po skalnaté, vyděšeného, promrzlého

2. Namaluj obrázek k příběhu dle své vlastní fantazie.

3. Kdo to je „macocha“?

4. Označ čísla správné pořadí vět tak, aby příběh dával smysl.

Děťátko však bylo nemocné.
Macecha navštívila kořenářku a žádala ji o pomoc.
Chlapec se zřítil do hlubiny.
Znovu se oženil a po čase se manželům narodilo děťátko.
Hospodář žil sám se svým malým synkem Martínkem.
Macecha vylákala Martínka na jahody až na okraj propasti a strčila ho dolů.
"Dokud se nezbavíš svého nevlastního syna Martina, tvé dítě se neuzdraví."
Strhla se velká bouře.
S pomocí sousedů Martínka zachránil.
Uslyšel Martínkův pláč a volání o pomoc.
Děťátko však bylo mrtvé.
Macecha vzala své mrtvé děťátko a vrhla se do hlubiny.
Na památku smutného příběhu pojmenovali tuto propast "Macocho".
Vydal se Martínka k propasti hledat.
Macecha spěchala ke svému dítěti.
Vtom se vrátil hospodář domů a dozvěděl se, co se stalo.

4. Převyprávěj pověst vlastními slovy.